

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 397/2010-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., vedené pod sp. zn. Rvp 7006/2010, sp. zn. Rvp 7007/2010, sp. zn. Rvp 7008/2010, sp. zn. Rvp 7023/2010 a sp. zn. Rvp 7032/2010, zastúpenej Advokátskou kanceláriou H., spol. s r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. J. H., vo veci namietaného porušenia jej práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 8 CoE/79/2010 z 30. júna 2010, sp. zn. 17 CoE/158/2010 z 23. júna 2010, sp. zn. 17 CoE/218/2010 z 23. júna 2010, sp. zn. 17 CoE/245/2010 z 24. augusta 2010 a sp. zn. 17 CoE/178/2010 z 23. júna 2010, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 7006/2010, sp. zn. Rvp 7007/2010, sp. zn. Rvp 7008/2010, sp. zn. Rvp 7023/2010 a sp. zn. Rvp 7032/2010 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 7006/2010.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 7. októbra 2010, 8. októbra 2010 a 11. októbra 2010 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 CoE/79/2010 z 30. júna 2010, sp. zn. 17 CoE/158/2010 z 23. júna 2010, sp. zn. 17 CoE/218/2010 z 23. júna 2010, sp. zn. 17 CoE/245/2010 z 24. augusta 2010 a sp. zn. 17 CoE/178/2010 z 23. júna 2010 (ďalej aj „napadnuté uznesenia“).

2. Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá *inter alia* poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmlúv o úvere uzavretých v priebehu januára 2007 až augusta 2007 (ďalej len „zmluva“) poskytla viacerým fyzickým osobám úvery v sume od 265,55 € do 531,1 €, ktoré spolu s ďalšími poplatkami boli dlžníci povinní vrátiť v 7-mesačných splátkach (vec vedená pod sp. zn. Rvp 7023/2010), v 10-mesačných splátkach (vec vedená pod sp. zn. Rvp 7006/2010) a v 12-mesačných splátkach (veci vedené pod sp. zn. Rvp 7007/2010, sp. zn. Rvp 7008/2010 a Rvp 7032/2010). Na zabezpečenie úveru bolo účastníkmi zmluvného vzťahu priamo v zmluvách dohodnuté, že splnomocnený zástupca dlžníka, menovite v každej zmluve určený, je oprávnený v prípade, ak dlžník neplní svoje povinnosti, okrem iného podpísať notársku zápisnicu o uznaní dlhu, ktorá má povahu exekučného titulu. Keďže dlžníci neuhradili niekoľko po sebe idúcich splátok, boli v priebehu apríla 2008 až júla 2008 rozhodcovským nálezom (majúcim podľa názoru sťažovateľky povahu exekučného titulu) právoplatne zaviazaní na zaplatenie dlhu. Následne bola pred súdnym exekútorom spísaná zápisnica (návrh) na vykonanie exekúcie a na základe poverenia Okresného súdu Partizánske (ďalej len „okresný súd“) exekútor začal nútený výkon rozhodnutia (exekúciu). Okresný súd po predchádzajúcom vstupe vedľajšieho účastníka (A. so sídlom B.) do exekučného konania bez ďalšieho uzneseniami č. k. 2 Er 2521/2008-22 z 9. februára 2010 (Rvp 7006/2010), č. k. 2 Er 2480/2008-19

z 9. februára 2010 (Rvp 7007/2010), č. k. 2 Er 2531/2008-20 z 9. februára 2010 (Rvp 7008/2010), č. k. 3 Er 2497/2008-25 z 21. apríla 2010 (Rvp 7023/2010) a č. k. 4 Er 2520/2008-20 z 15. januára 2010 (Rvp 7032/2010) exekúciu zastavil. Krajský súd napadnutými uzneseniami potvrdil prvostupňové uznesenia ako vecne správne.

3. Podľa názoru sťažovateľky napadnutými uzneseniami krajského súdu a postupom súdov, ktorý im predchádzal, boli porušené jej práva „na spravodlivý proces“ podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva „vyplývajúce z článku 1 Dodatkového protokolu...“. V ďalšom sťažovateľka interpretovala čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, poukázala na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu a v podstatnom uviedla, že spravodlivosť konania „v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňa... princíp rovnosti zbraní a kontradiktórnosti...“. V tomto ohľade vyčítala okresnému súdu, že „z vlastného podnetu... tj. bez podnetu exekútora, sťažovateľa alebo povinného... zahájil konanie na zastavenie exekúcie, pričom pred zahájením tohto konania neposkytol priestor účastníkom exekučného konania vyjadriť sa k zahájeniu konania o zastavení exekúcie“, v dôsledku čoho sťažovateľka stratila „právnú istotu a legitímne očakávanie užívať svoj majetok, nastolený vydaním poverenia na vykonanie exekúcie a následným zahájením núteného výkonu práva, tzv. exekúciou“. V tejto súvislosti ešte uviedla, že „ďalším porušením... okresným súdom a krajským súdom..., vyplývajúce z odôvodnenia predmetných rozhodnutí, je vykonanie dokazovania... bez znalosti vôle účastníkov konania... V priebehu tohto konania súd nedal priestor na vyjadrenie účastníkom konania k vykonaným dôkazom ani nedal možnosť navrhnúť nové dôkazy v tomto konaní, ktoré by zvrátili jeho rozhodnutie zastaviť exekúciu. Táto skutočnosť je významným porušením povinnosti súdu oboznámiť účastníkov konania o vykonaných dôkazoch a možnosti účastníkov sa k týmto vyjadriť alebo navrhnúť nové dôkazy... samotné vykonanie dokazovania bez vyjadrenia účastníkov môže byť kontradiktórne..., ale súd týmto konaním na zastavenie exekúcie bez návrhu a dokazovania toto právo bez znalosti vôle povinnému odoberie a exekúciu zastaví...“.

4. Sťažovateľka na základe uvedeného navrhla, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej práva „na spravodlivý proces vyplývajúce z článku 6 ods.

I ... dohovoru... a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu“ napadnutými uzneseniami krajského súdu, zruší napadnuté uznesenia a veci vráti na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadostučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáhala. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označila za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

8. Vychádzajúc z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy (bod 5), ako aj ďalších súvisiacich ustanovení ústavy možno konštatovať, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané.

9. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

II.A

K spoločnému prerokovaniu vecí

10. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

11. S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 7006/2010, sp. zn. Rvp 7007/2010, sp. zn. Rvp 7008/2010, sp. zn. Rvp 7023/2010

a sp. zn. Rvp 7032/2010 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

II.B

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

12. Sťažovateľka namietala porušenie svojho práva „*na spravodlivý proces*“ podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to v rozsahu porušenia princípu „... *rovnosti zbraní a kontradiktórnosti*...“. V tomto ohľade vyčítala okresnému súdu (a tým, že krajský súd potvrdil prvostupňové uznesenie, zrejme aj odvolaciemu súdu, pozn.), že „*z vlastného podnetu... tj. bez podnetu exekútora, sťažovateľa alebo povinného... zahájil konanie na zastavenie exekúcie, pričom pred zahájením tohto konania neposkytol účastníkom exekučného konania vyjadriť sa k zahájeniu konania o zastavení exekúcie*“ (viac pozri bod 3).

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

14. V rozsahu namietaných porušení sťažovateľkou (časť II.B, body 3, 12) ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky zisťoval, či ochranu tomuto právu neposkytujú všeobecné súdy na základe opravných prostriedkov jej dostupných, ktoré možno považovať za účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia označeného práva.

15. Z obsahu sťažnosti v posudzovanej časti (II.B) a k nej pripojených príloh vyplýva, že v danom prípade sťažovateľka pred podaním sťažnosti ústavnému súdu

nevyčerpala všetky právne prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv a slobôd v systéme všeobecných súdov účinne poskytuje, keďže nepodala dovolanie proti napadnutým uzneseniam krajského súdu, a to napriek tomu, že v sťažnosti uvádzané dôvody (bod 3 a 12) sú dovolacími dôvodmi podľa § 237 písm. f) OSP. Podľa uvedenej právnej normy dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Ak teda prvostupňové súdy v exekučných veciach podľa tvrdenia sťažovateľky neposkytli účastníkom (sťažovateľke) „*priestor na vyjadrenie... k vykonaným dôkazom*“ ani im/jej nedali „*možnosť navrhnúť nové dôkazy v tomto konaní, ktoré by zvrátili... rozhodnutie zastaviť exekúciu*“, a navyše súdy neoboznámili účastníkov/sťažovateľku s vykonanými dôkazmi „*a možnosti účastníkov sa k týmto vyjadriť alebo navrhnúť nové dôkazy*“ (bod 3), potom exekučné súdy (teda aj krajský súd napadnutými uzneseniami) odňali sťažovateľke možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP].

16. Vzhľadom na to, že sťažovateľka napriek uvedeným skutočnostiam dovolanie nevyužila, ústavný súd vychádzajúc zo svojej subsidiárnej právomoci odmietol jej sťažnosti aj pre nedostatok svojej právomoci na ich prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (bod 8).

17. Z rovnakého dôvodu (pre nedostatok svojej právomoci na ich prerokovanie) by musel ústavný súd odmietnuť sťažnosti sťažovateľky aj v prípade, ak by neplatilo v bode 14 uvedené, pretože sťažovateľka nosné dôvody ňou použité v konaní pred ústavným súdom (bod 3) netvrdila/nepoužila v rámci podaného odvolania proti prvostupňovým uzneseniam o zastavení exekučných konaní. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe (napr. IV. ÚS 303/04) ak sťažovateľka v odvolacom konaní neuviedla tie dôvody, ktorými odôvodnila sťažnosť podanú ústavnému súdu, nespĺnila základný ústavný predpoklad na to, aby bola založená právomoc ústavného súdu (bod 8).

18. Nad rámec už uvedených dôvodov (body 12, 14 až 16) ústavný súd poukazuje aj na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý v rozsudku z 27. januára 2007 vydanom pod sp. zn. 3 Cdo/164/1996 publikovanom

v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“ (bod 9).

II.C

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu

19. Sťažovateľka namietala aj porušenie práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, čo odôvodnila tým, že postupom exekučných súdov stratila *„právnú istotu a legitímne očakávanie užívať svoj majetok, nastolený vydaním poverenia na vykonanie exekúcie a následným zahájením núteného výkonu práva, tzv. exekúciou.“*

20. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu *každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.*

21. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné upriamiť pozornosť na svoju stabilizovanú judikatúru, súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprocené princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 dohovoru. Keďže ústavný súd nezistil porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu ňou označeného práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho,

aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010).

22. Ústavný súd navyše po preskúmaní napadnutých uznesení krajského súdu v spojení s uzneseniami súdov prvého stupňa dospel k záveru, že z odôvodnenia napadnutých uznesení krajského súdu nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že nimi došlo k zásahu do práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Všeobecné sudy svojím postupom aplikovali zákony podľa ich obsahu (v danom prípade predovšetkým ustanovenia Exekučného poriadku) a rozhodovali v zmysle ustálenej judikatúry formulovanej najvyšším súdom (bod 18).

23. Ústavný súd konštatuje, že z tohto dôvodu nie je ani taká príčinná súvislosť medzi napadnutými uzneseniami krajského súdu a právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie tohto práva po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Preto sú sťažnosti v tomto rozsahu zjavne neopodstatnené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a ústavný súd ich z toho dôvodu pri ich predbežnom prerokovaní odmietol.

III.

24. Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2010